

[Axel Kristensen.]

snart, at udviklingen løb meget hurtigere, end man havde forestillet sig, og så blev de arealer, man havde udlagt, opbrugt. Tanken havde sikkert oprindeligt været den, at man ved zoneinddelingen skulle udlægge så små arealer, at man i enkeltheder kunne beherske udviklingen i stedet for blot at beherske hovedlinjerne. På den måde ville man sikre en sund udvikling, men der skulle selvfølgelig udlægges tilstrækkeligt til, at der kunne finde en fri udvikling sted uden indblanding fra alle de mange myndigheder, der i øjeblikket griber ind.

Det er så karakteristisk, at det meget store spring i ejendomspriserne faktisk begyndte i 1957 og for alvor tog fart i 1958-59, og i løbet af ganske kort tid sprang jordpriserne inden for disse zoner og dem, der grænser op dertil — folk vidste jo, at disse arealer ville komme med næste gang — op til 5, 6, 10 eller 20 gange prisen få år i forvejen.

Denne form for jordpolitik ved planlægning har altså som helhed slået fejl. Den har medført urimelige prisstigninger, der efterhånden vil få stor betydning for dem, der skal bruge jorden eller bebygge den. Man må huske på, at stat, kommuner, sociale boligselskaber og private, alle samtidig med at de køber grundene, overtager grundstigningsskylden, og da der vist ikke findes ét eksempel på, at staten eller kommunerne ikke har overtaget grundstigningsskylden — et sådant eksempel vil jeg i hvert fald gerne høre om — betyder det, hvis f. eks. jordprisen springer fra 1 kr. 50 øre pr. m² til f. eks. 20 kr. pr. m², at der bliver tale om en grundskat, summen af grundstigningsskyld og grundskyld, på omkring 9 pct. af den ekstra høje værdi. Det er klart, at man dermed når op på tal, som betyder noget for huslejen efterhånden. Det er væsentligt for mig at fastslå, at hvis man fortsætter denne politik, fordyrer man boligerne og gør det nødvendigt at foretage en lang række indgreb imod urimelige fortjenester; i stedet burde der udlægges tilstrækkelige arealer, mere end det, der skal bruges i øjeblikket, hvorved man sikrede, at priserne ikke steg til de urimelige højder, hvortil de er steget.

Her i salen har regeringspartierne nogle gange spurgt, hvad vi da ville gøre over

for dette forhold. Det har vi netop vist i den skitse til en lovgivning, vi har fremlagt i betænkningen. Vi siger, at der til boliger skal udlægges til 15 år, men når man har brugt så meget, at der kun er tilbage til 7 år, skal man igen udvide til 15 år. Man må altså ikke vente, til det hele er brugt. Det samme siger vi for industriarealernes vedkommende. Her skal man udlægge til 25 år, og når der kun er tilbage til 10 år, skal man igen udlægge til 25 år, således at grunde aldrig bliver en mangelvare. Vi tillægger dette overordentlig stor betydning.

Da regeringsforslaget på en række punkter — som jeg allerede sagde ved første behandling, og der er derfor ikke grund til at spille tingets tid på at gentage det — aldeles ikke er tilfredsstillende, det giver kort sagt hele magten til ministeriet, så har vi ikke kunnet tiltræde det. Den forandring, der nu er sket, ved at de embedsmænd, der bliver sat ind i udvalget, ikke har stemmeret, er efter vor mening ikke af nogen særlig stor værdi, heller ikke hvis man i øvrigt opretholdt bestemmelsen i loven. Der sidder nogle medlemmer valgt af kommunen, og hvis et enkelt kommunalbestyrelsesmedlem har nogle synspunkter at fremføre og den embedsmand, der ikke har stemmeret, så siger: det nytter ikke noget at gøre det gældende, for ministeren vil ikke godkende det, du må hellere forhandle dig til rette med mig — så betyder denne forandring, når loven ikke i øvrigt ændres, aldeles ikke, at det er folkevalgte elementer, der får den afgørende indflydelse på det, og derfor er lovforslaget ikke tilfredsstillende for os. Det opretholder hele kineseriet med, at der skal forhandles med alverdens instanser, og man får ikke nogen virkelig mulighed for en klar afgørelse, så man har ingen steder at placere ansvaret.

Endelig vil jeg sige, at vi naturligvis ikke kan tiltræde § 5 ud fra de synspunkter, jeg lige har fremført, for når stat og kommuner opkøber grundene for at sikre lave priser, som det hedder, så hindrer man netop, at der er jord på markedet; og man skal ikke glemme, at den private mand, der ejer et stykke jord, og som man så foragtelig taler om vil spekulere med det, skal betale renter og skatter af det stykke jord, han har liggende, og derfor ikke får